

Charlotte
Perkins
Gilman

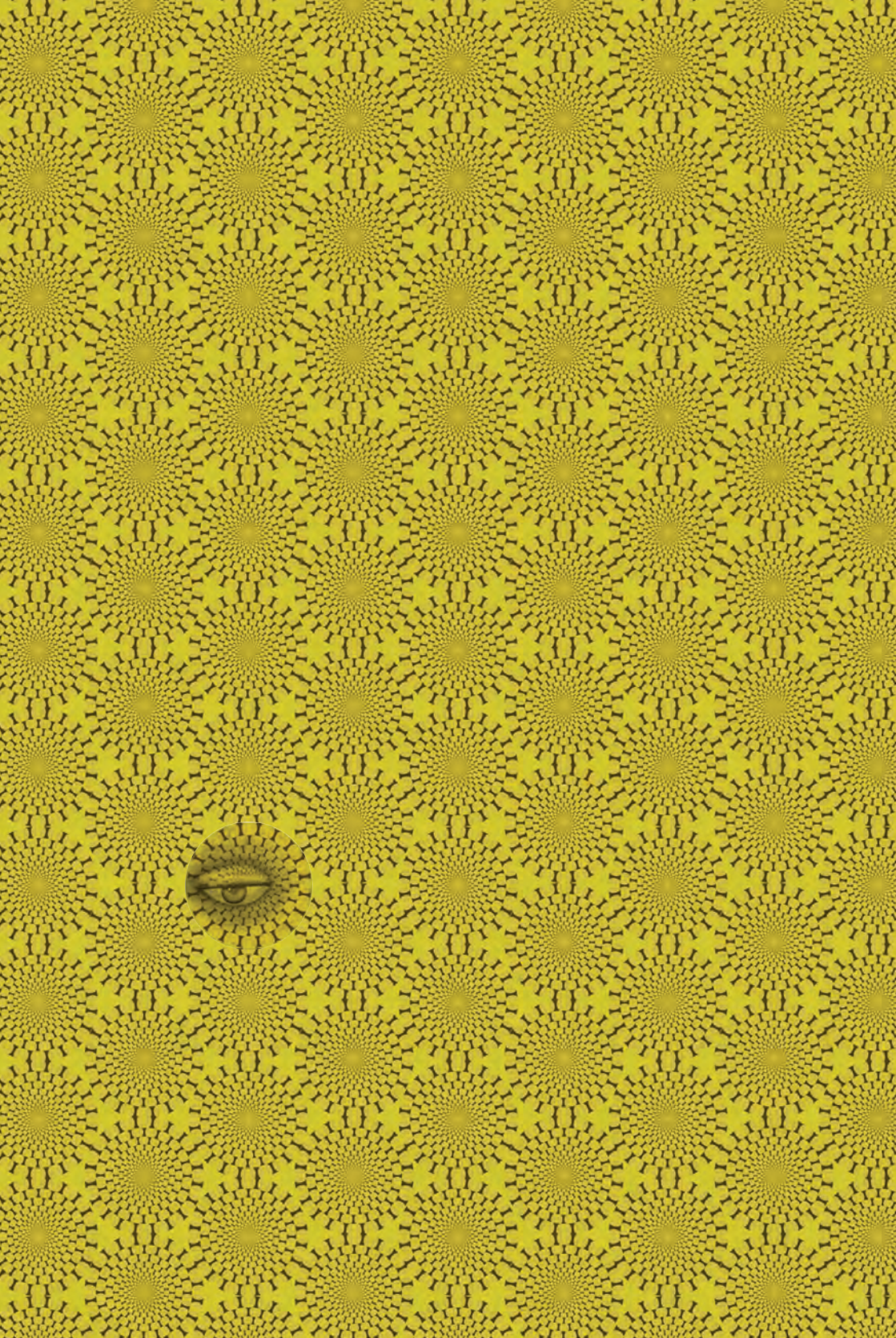
SARI DUVAR KÂĞIDI

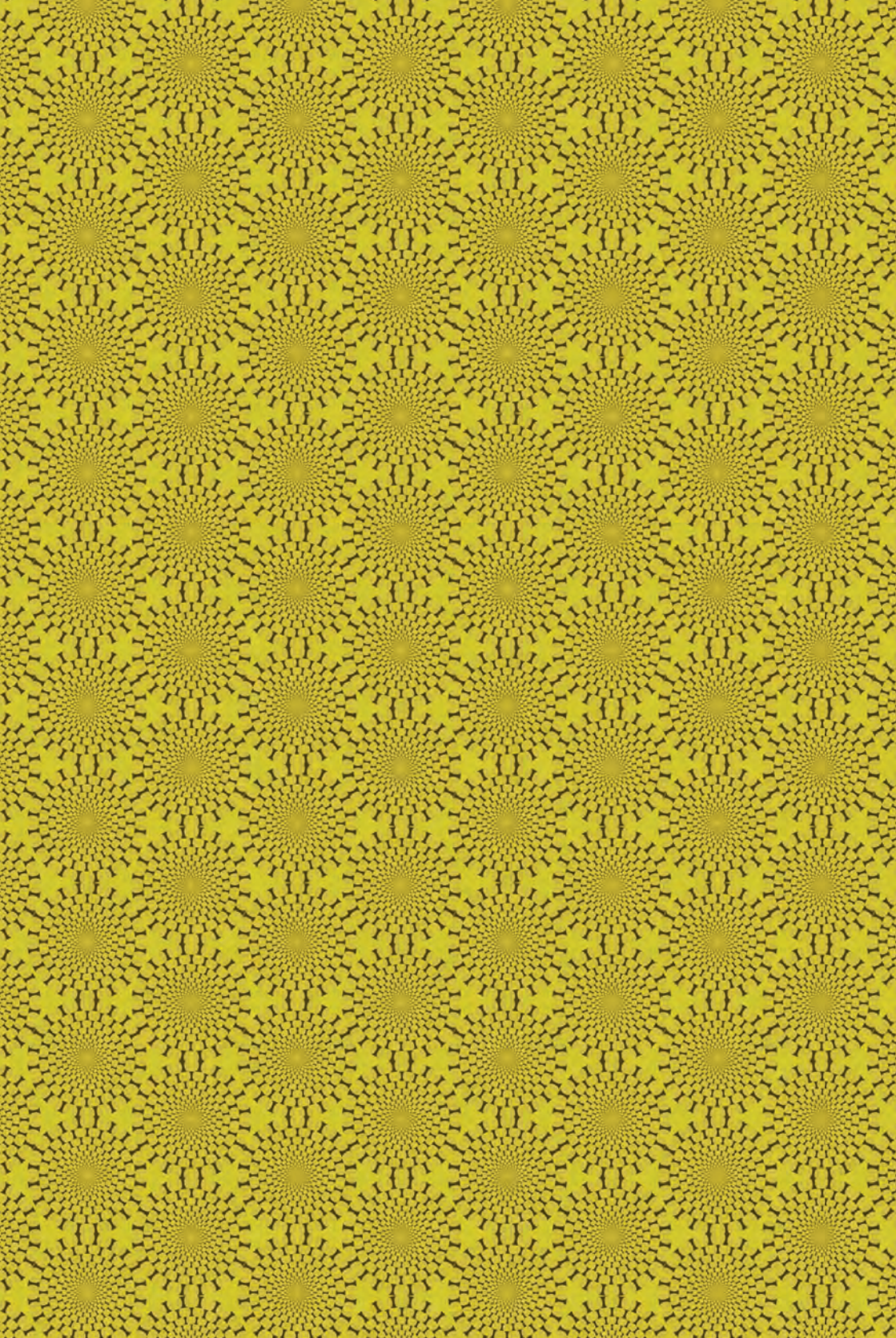
Resimleyen:
Maria
Brzozowska

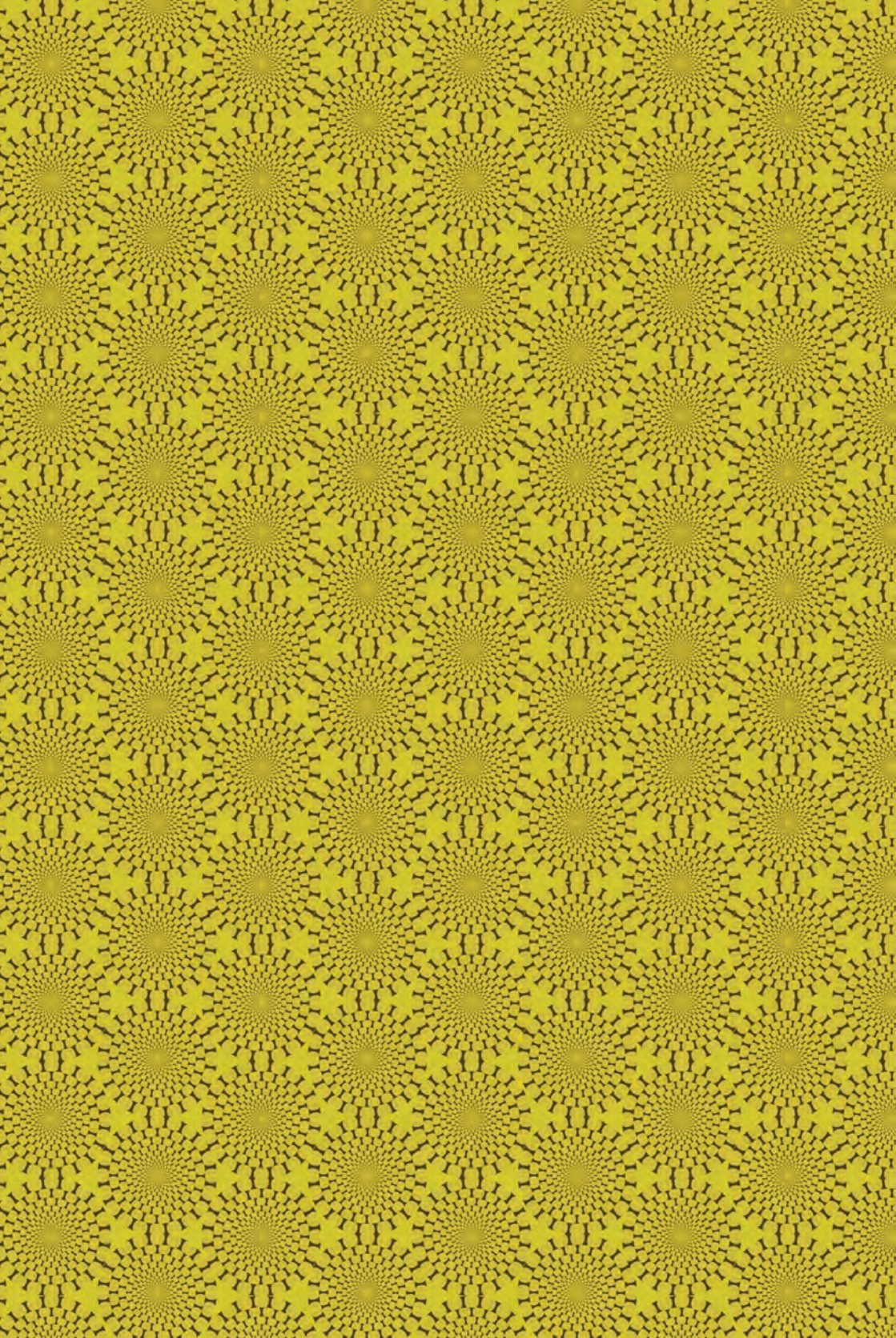

Türkçeleştiren: Başak Çaka

Delji

Charlotte Perkins Gilman

Birinci dalga feminist akımın önde gelen isimlerinden biri olan sosyolog, yazar ve eleştirmen Charlotte Perkins Gilman (1860-1935) çok sayıda hikâye, roman ve kurmaca dışı eser yazdı. En önemli öykülerinden biri olan *The Yellow Wallpaper* (Sarı Duvar Kâğıdı) 1892’de, ilk kapsamlı teorik çalışması *Women and Economics* (Kadınlar ve Ekonomi) 1898’de yayımlandı. 1909-1916 yılları arasında çıkardığı *The Forerunner* adlı aylık derginin tek yazarı olarak kadın haklarından kitap eleştirisine farklı konularda yazılar kaleme aldı. 1915’te Jane Addams ile Kadınların Barış Partisi’ni kurdu. Aynı yıl *Forerunner*’da tefrika edilen ve sadece kadınların yaşadığı bir ülkenin anlatıldığı romanı *Herland* (Kadınlar Ülkesi), feminist ütopya türünün önemli örneklerinden biri olarak kabul edilmektedir. Bu kitabın devamı olarak kurguladığı bir distopya olan *With Her in Our Land* (Bizim Ülkemiz) adlı romanı 1916’da yayımlanmıştır. Amerikan Sosyoloji Derneği’nin aktif bir üyesi olan Gilman ayrıca uzun yıllar boyu işçi sendikalarında, oy kullanma hakkına sahip grupların kulüplerinde, kilise cemaatlerinde konuşmalar yaparak geçimini sağlamıştır.

Maria Brzozowska

1992 yılında Polonya, Gdynia’da doğdu. Lisans eğitimini Leeds College of Art’da tamamladıktan sonra, Bilkent Üniversitesi’nde Sanat ve Tasarım Anabilim dalında yüksek lisans yaptı. İllüstrasyonlarında sürrealizm ve büyümlü gerçekçilik temalarına yer veren sanatçı, düzenlediği sergilerle İngiltere, İtalya ve Türkiye’de birçok ödüle layık görüldü.

Başak Çaka

1981’de Ayvansaray’da doğdu. Fatih’te devlet okullarında okudu. 1997’de Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi’ne girdi. 1998’den 2001’e fakülte bünyesindeki MİHA’da röportaj türü odaklı uygulamalı gazetecilik çalıştı. *Cumhuriyet Dergi*’de yayımlanan röportajlarından “Gelin kızın adı Sutiye”, 11. Genç İletişimciler Yarışması En İyi Araştırma-İnceleme dalında ikincilik ödülü aldı. 2003’te Marmara Üniversitesi İletişim Bilimleri Yüksek Lisans Programı’ndan mezun oldu. 2007 sonbaharına dek Londra’da yaşadı. Kapital Medya ve İstanbul Bilgi Üniversitesi’nin ardından 2011’de SALT’a başladı. Hâlen kurumun yayınlar yönetmeni olarak çalışıyor; diğer zamanlarda da çeviri ve vegan yemek yapıyor.

SARI DUVAR KÂĞIDI

© 2018, Tudem Yayın Grubu
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

İlk kez 1892 yılında, A.B.D.'de *The Yellow Wallpaper* adı ile
The New England Magazine adlı dergide yayımlanmıştır.

YAZAN: Charlotte Perkins Gilman
RESİMLEYEN: Maria Brzozowska
TÜRKÇELEŞTİREN: Başak Çaka
EDİTÖR: Ayşegül Utku Günaydın
DÜZELTİ: Yasemin Ertuğrul
KAPAK TASARIMI: Cemil Denizer
GRAFİK UYGULAMA: Nayime Serbest

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. Km. Başkent OSB 22. Cadde No:6 Malıköy/Ankara
Tel: 0 312 284 18 14

Birinci Baskı: Ekim 2018 (2000 adet)

ISBN: 978-605-2349-36-6
Yayınevi sertifika no: 11945
Matbaa sertifika no: 16031

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A.Ş.'nin tescilli markasıdır.

www.delidolu.com.tr

Charlotte
Perkins
Gilman

SARI DUVAR KÂĞIDI

Resimleyen:
Maria
Brzozowska

De/i

John ve benim gibi mütevazı insanların köklü bir aileden kalma, büyük bir evi yazlık olarak tuttuğu ender görülür.

Kolonyal dönemden perili bir evi andıran bu malikâne, kuşaktan kuşağa miras bu mülk için insanın aşkta saadete erebileceği bir yer, derdim ama hayattan o kadarını da ummamak lazım!

Yine de, ortada bir tuhafılık olduğunu söylemeden edemeyeceğim.

Yoksa neden uzunca bir zaman boş kalsın, sonra da böyle ucuza kiralansın ki?

John bana gülüyor ya, evlilikte şaşılacak şey değil elbet bu.

Aşırı derecede akılcı bir adam John. İnanca hiç tahammülü yok, batıl itikattan şiddetle tiksiniyor. Dokunamadığı, göremediği, hesaba dökemediği şeylerin bahsi her geçtiğinde alenen dudak büküyor.

Kendisi bir tıp adamı ve *muhtemelen* –bunu hayatta kimsele diyemem tabii ama karşımda zihnimi boşaltmama

yarayan cansız bir kâğıt var sadece– daha çabuk iyileşemememin nedeni bu *belki* de.

Anlayacağınız, hasta olduğuma inanmıyor!

Hâl buyken ne yapılabilir ki?

İtibar sahibi bir tıp adamı, hem de insanın kendi kocası, eş dost ve akrabayı bunun geçici bir sinirsel bunalım, hafif şiddette histerik bir meyilden daha ciddi bir sorun olmadığına inandırmışsa ne yapmalı?

Erkek kardeşim de, mesleğinde saygın bir hekim olarak aynı şeyi söylüyor.

Velhasıl fosfat ya da fosfit, her neyse işte ondan alıyorum; şuruplar içip yürüyüşlere çıkıyor, temiz havada egzersiz yapıyorum ve yeniden iyi olana dek “çalışmaktan” kesinlikle menedilmiş bulunuyorum.

Şahsen, onların fikirlerine katılmıyorum.

Şahsen, doğama uygun bir meşguliyetin yaratacağı heyecan ve değişimin bana iyi geleceğine inanıyorum.

Lakin elden ne gelir?

Kocam ve kardeşimin dediklerine karşın bir süre yazdım; ne var ki, ağır bir muhalefete maruz kalmamak için bunu sezdirmeden yapayım derken *hakikaten* bitap düşünüyorum.

Kimi zaman, şu durumdayken muhalefet görmekten ziyade hareketli bir cemiyet hayatına karışsaydım nasıl olurdu diye aklımdan geçiriyorum; fakat John, yapabileceğim en fena şeyin durumum üzerine düşünmek olduğunu söyledikçe itiraf etmeliyim ki kendimi hep kötü hissediyorum.

İşte bu yüzden bu bahsi kapatıp ev hakkında konuşacağım.

Burası hayatımda gördüğüm en güzel yer! Köye neredeyse beş kilometre uzaklıkta, yolun gerisinde bir başına duruyor. Çitleri, duvarları, kilitli giriş kapıları ve bahçıvanlar ile

diğer hizmetlilere ayrılmış küçük müstemilatlarıyla kitaplarda okuduğumuz türden İngiliz mülklerini anımsatıyor.

Nefis bir bahçesi var! Böylesi geniş ve gölgeli bir bahçeyle hiç karşılaşmamıştım; dört yanı budanmış şimsirlerle çevrili

yürüyüş yollarına, altlarında oturma yerleri bulunan uzun asma çardakları eşlik ediyor.

Limonluklardan geriye ise artık birer virane kalmış.

Birtakım yasal meseleler varmış sanırım, mirasçılar ile diğer hak sahiplerine dair birtakım şeyler; her neyse, yıllardır kullanan olmamış.

Bunu bilmek, sezinlediğim esrarengizliğe gölge düşürüyor maalesef ama umurumda değil; bu evde acayip bir şeyler var, hissedebiliyorum.

Mehtaplı bir gece John'a da bahsettim hatta, hissettiğim şeyin *cereyan* olduğunu söyleyip pencereyi kapadı.

Zaman zaman John'a yok yere sinirlenebiliyorum. Hiçbir zaman bu denli alıngan olmadığımı eminim. Galiba sinirsel durumumdan kaynaklanıyor.

Fakat John, böyle giderse kontrolümü tamamen yitirebileceğimi söylediği için en azından onun karşısında kendime hâkim olmaya çalışıyorum ve bu beni gereğinden fazla yoruyor.

Odamızı zerre kadar sevmiyorum. Ben, alt katta taraçaya açılan, penceresi güllerle çevrili ve eski moda çiçekli kumaştan çok hoş perdeleri olan odayı istemiştim. Gelgelelim John'a dinletemedim.

Tek bir penceresi olduğunu, iki yatağın oraya sığmayacağını ve istese yakınında kullanabileceği bir başka oda bulunmadığını söyledi.

John, çok özenli ve sevecen; endişeye kapılmayayım diye bana daima rehberlik ediyor.

Charlotte Perkins Gilman
SARI DUVAR KÂĞIDI

Bu kâğıtta benim dışımda kimsenin bilmediği ve hiçbir zaman bilemeyeceği şeyler var. Desenin kırık bir boyun gibi yana sarktığı yerde bir çift pörtlekle göz baş aşağı beni süzüyor.

Toplumsal rollerin baskısı altında eve hapsedilmiş bir kadının zihinsel dehlizlerinde gezinen *Sarı Duvar Kâğıdı*, kurtuluş için deliliğin özgürleştirici potansiyeline işaret ediyor.

Delidolu

delidolu.com.tr

f t i delidolukitap

ISBN 978-605-2349-36-6

9 786052 349366